

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.410.6.2.2025

Pani Marzena Pawłowska
Dyrektor
Publiczna Szkoła Podstawowa
Nr 21 im. Obrońców Pokoju
w Opolu
ul. Henryka Sienkiewicza 4
45-037 Opole

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/020 - Realizacja prawa do nauki dla dzieci ukraińskich w polskich szkołach

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 21 im. Obrońców Pokoju w Opolu, ul. Henryka Sienkiewicza 4, 45-037 Opole ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marzena Pawłowska, Dyrektor ² , od 1 września 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełniła: Krystyna Płaskoń, Dyrektor, od 1 września 2019 r. do 31 sierpnia 2024 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Warunki organizacyjne do realizacji prawa do nauki przez dzieci uchodźców z Ukrainy 2. Kontrolowanie spełniania przez uczniów – dzieci uchodźców z Ukrainy obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do zakończenia czynności kontrolnych ³
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontroler	Paweł Toczek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/38/2025 z 31 marca 2025 r.

(akta kontroli str. 1)

---

¹ Dalej: Szkoła.

² Dalej: Dyrektor.

³ Czynności kontrole w Szkole zakończono 26 czerwca 2025 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Szkoła zapewniła warunki organizacyjne do realizacji prawa do nauki przez uczniów – dzieci uchodźców z Ukrainy⁶. Przestrzegano warunków i trybu przyjęcia uczniów do Szkoły oraz zapewniono im możliwość korzystania z dodatkowych bezpłatnych zajęć z języka polskiego, jak również z zajęć wyrównawczych. Dodatkowe zajęcia z języka polskiego przeznaczone dla dzieci – uchodźców z Ukrainy były rzetelnie zorganizowane oraz posiadały zatwierdzone przez Dyrektora szkolne plany nauczania dostosowane do potrzeb i możliwości uczniów. Szkoła zapewniła dzieciom i ich rodzicom wsparcie psychologiczno-pedagogiczne, a nauczycieli wspomagała w procesach związanych z doskonaleniem zawodowym w zakresie pracy z uczniami – dziećmi uchodźców z Ukrainy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Warunki organizacyjne do realizacji prawa do nauki przez uczniów – dzieci uchodźców z Ukrainy

Opis stanu faktycznego

1. W latach szkolnych 2021/2022, 2022/2023, 2023/2024 i 2024/2025⁸ łączna liczba uczniów zapisanych do Szkoły wynosiła ogółem 1 889 osób, tj. odpowiednio: 447, 498, 464 i 480. W roku szkolnym 2024/2025 nastąpił wzrost liczby uczniów w stosunku do roku szkolnego 2021/2022 o 33 uczniów (7,4%). Łączna liczba uczniów – dzieci uchodźców z Ukrainy wynosiła 287 (co stanowiło 15,2% ogółu uczniów w Szkole), w tym w kolejnych latach szkolnych wynosiła ona odpowiednio: 46 (10,3%)⁹, 74 (14,9%)¹⁰, 91 (19,7%)¹¹ i 76 osób (15,8%)¹². W roku szkolnym 2024/2025, w stosunku do roku szkolnego 2021/2022, nastąpił wzrost liczby ww. grupy uczniów o 30 osób (65,2%). Łączna liczba klas szkolnych wynosiła 76, tj. odpowiednio w kolejnych latach szkolnych: 20, 19, 18, 19, a do każdej z tych klas uczęszczali uczniowie – dzieci uchodźców z Ukrainy.

(akta kontroli str. 136-178)

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Za uczniów uchodźców z Ukrainy uznano uczniów, którzy spełniają warunki określone w art. 2 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 337, ze zm.) lub przebywający na terytorium Polski na podstawie innych ustaw i przybyli do Polski po 24 lutego 2022 r. w związku z działaniami wojennymi na terenie Ukrainy. Dalej: uczniowie - dzieci uchodźców z Ukrainy.

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Na dzień zakończenia czynności kontrolnych.

⁹ W roku szkolnym 2021/2022.

¹⁰ W roku szkolnym 2022/2023.

¹¹ W roku szkolnym 2023/2024.

¹² W roku szkolnym 2024/2025.

2. Dyrektor przedkładała Wydziałowi Oświaty Urzędu Miasta Opola, rzetelnie opracowane arkusze organizacyjne w terminie określonym w § 17 ust. 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli¹³. Arkusze organizacyjne zostały zatwierdzone przez organ prowadzący po uzyskaniu opinii organu sprawującego nadzór pedagogiczny, tj. Opolskiego Kuratora Oświaty, co stanowiło akceptację zaproponowanej przez Dyrektora organizacji oddziałów, w których uczyli się uczniowie – dzieci uchodźców z Ukrainy.

W poszczególnych latach szkolnych 2021/2022-2024/2025 liczba ogólnodostępnych oddziałów w Szkole wynosiła odpowiednio:

- a) 20 (w tym po dwa w klasach I-II oraz IV-VI, po trzy w klasach III i VIII oraz cztery w klasie VII),
- b) 19 (w tym po dwa w klasach I-III oraz V-VII, trzy w klasie IV oraz cztery w klasie VIII),
- c) 18 (w tym po dwa w klasach II-IV i VI-VIII oraz po trzy w klasach I i V),
- d) 19 (w tym po dwa w klasach III-V i VII-VIII oraz po trzy w klasach I, II i VI).

Zgodnie ze stanem na 30 września każdego roku szkolnego, liczba uczniów w oddziałach ogólnodostępnych, w tym liczba uczniów – dzieci uchodźców z Ukrainy wynosiła odpowiednio: 342 (0), 456 (63), 447 (80) oraz 477 (67).

W roku szkolnym 2024/2025 utworzonych zostało 19 oddziałów ogólnodostępnych, w których kształcili się uczniowie – dzieci uchodźców z Ukrainy, tj. o jeden mniej niż w roku szkolnym 2021/2022.

W okresie objętym kontrolą Dyrektor nie wniosowała o utworzenie oraz nie zorganizowała w Szkole oddziałów przygotowawczych. Dyrektor wyjaśniła, że powodem nieutworzenia w Szkole oddziałów przygotowawczych (...) były niewystarczające możliwości lokalowe. *Warunki organizacji pracy Szkoły uniemożliwiały utworzenie dodatkowych oddziałów. Organizacją i lokalizacją oddziałów przygotowawczych zajmował się organ prowadzący, który w porozumieniu z dyrektorami innych szkół ustalił, jakie szkoły na terenie Opola mają zorganizować takie oddziały.* Zgodnie z zarządzeniami Prezydenta Miasta Opola w sprawie utworzenia oddziałów przygotowawczych w szkołach, dla których organem prowadzącym jest Miasto Opole¹⁴ takie oddziały utworzono we wskazanych w zarządzeniach szkołach, w liczbie zgodnej z określoną w załącznikach do tych zarządzeń.

(akta kontroli str. 179-211)

3. W Szkole nie obowiązywały odrębne procedury dotyczące przyjmowania uczniów będących cudzoziemcami. Dyrektor wyjaśniła: *uczniowie z Ukrainy byli przyjmowani na takich samych zasadach, jak obywatele polscy zamieszkujący w rejonie Szkoły. W przypadku zbyt dużej liczby uczniów w klasie, organ prowadzący szukał miejsca w innych szkołach. Uczniowie – dzieci uchodźcy z Ukrainy podlegali pod wszystkie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej. Funkcje włączania uczniów z Ukrainy do funkcjonowania w Szkole pełnili wszyscy pracownicy Szkoły. W pierwszej kolejności takimi uczniami zajmowali się wychowawcy klas, których*

---

¹³ Dz. U. z 2023 r. poz. 2736, ze zm.

¹⁴ W latach szkolnych 2021/2022-2023/2024 Prezydent Miasta Opola wydał trzy zarządzenia w sprawie utworzenia oddziałów przygotowawczych w szkołach, dla których organem prowadzącym jest Miasto Opole. Były to zarządzenia nr: OR-I.0050.143.2022 z 25 marca 2022 r., OR-I.0050.582.2022 z 23 sierpnia 2022 r. (ze zm.) oraz OR-I.0050.644.2023 z 8 września 2023 r.

zadaniem było zapoznanie uczniów ze Szkołą, z zasadami panującymi w Szkole oraz integracja z zespołem klasowym. Samorząd Uczniowski wspierał uczniów – dzieci uchodźców z Ukrainy, organizował różnego rodzaju zbiórki, akcje. Nauczycielki ze świetlicy organizowały zabawy integracyjne i włączające tę młodzież w społeczność szkolną. Pozostali pracownicy Szkoły, w tym niepedagogiczni, pomagali uczniom z Ukrainy zaaklimatyzować się w nowych warunkach.

(akta kontroli str. 180)

4. Liczba podań złożonych przez rodziców lub opiekunów uczniów – dzieci uchodźców z Ukrainy o przyjęcie do Szkoły w latach szkolnych 2021/2022-2024/2025 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych¹⁵) wyniosła 186 (100%), w tym 157 (84,4%) uczniów przyjęto z urzędu, a 29 (15,6%) na podstawie dokumentów. Nie wystąpiły przypadki przyjmowania uczniów na podstawie rozmowy kwalifikacyjnej, jak też odmowy przyjęcia do Szkoły.

Spośród wszystkich 19 uczniów – dzieci uchodźców z Ukrainy, którzy podjęli naukę w Szkole w roku szkolnym 2024/2025, siedmioro zostało przyjętych na podstawie wniosku rodzica oraz przedstawionych dokumentów, pięcioro – w wyniku przeniesienia z innej polskiej szkoły na podstawie wniosku rodzica i arkusza ocen przekazanego z poprzedniej szkoły, a pozostałych - z urzędu na podstawie zgłoszenia rodzica. Wszystkich uczniów kwalifikowano na dany etap edukacyjny / odpowiedni semestr / rok szkolny na podstawie dokumentów wskazanych w § 2 pkt 3 lit. a i lit. b rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw¹⁶. Nie wystąpiły przypadki kwalifikowania uczniów na podstawie rozmowy kwalifikacyjnej.

(akta kontroli str. 179-181, 212-215, 242-244)

5. Na podstawie próby obejmującej wszystkich 19 uczniów - dzieci uchodźców z Ukrainy, przyjętych do Szkoły w roku szkolnym 2024/2025 ustalono, że zgodnie z § 4 ust. 1-3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji¹⁷, uczniowie zostali wpisani do księgi uczniów, a wpisy w tym dokumencie zawierały kompletne dane i dokonywane były chronologicznie. Zgodnie § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie dokumentacji szkolnej, Szkoła prowadziła księgę ewidencji dzieci podlegających obowiązkowi rocznego przygotowania przedszkolnego i obowiązkowi szkolnemu zamieszkałych w obwodzie szkoły. Zakres informacji, które powinny być wprowadzone do tej ewidencji określono w § 3 ust. 2 powyższego rozporządzenia. Uczniów – dzieci uchodźców z Ukrainy, przyjętych do Szkoły w latach szkolnych 2021/2022 – 2024/2025 nie wpisywano do księgi ewidencji dzieci podlegających obowiązkowi rocznego przygotowania przedszkolnego i obowiązkowi szkolnemu, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 138-178, 212-215, 236-244)

---

¹⁵ Według stanu na 26 czerwca 2025 r.

¹⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 2301; dalej: rozporządzenie w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi.

¹⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 50; dalej: rozporządzenie w sprawie dokumentacji szkolnej.

6. W okresie objętym kontrolą w Szkole nie tworzono oddziałów przygotowawczych, co opisano w punkcie 2 niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 180, 182-211)

7. W latach szkolnych 2021/2022-2024/2025 (I półrocze) sklasyfikowanych zostało 278 uczniów – dzieci uchodźców z Ukrainy, tj. odpowiednio 46, 74, 91 i 76. Dziewięcioro uczniów nie zostało poddane klasyfikacji (3,2%), z czego troje - w roku szkolnym 2023/2024 oraz sześcioro w roku 2024/2025 (I półrocze).

Wszyscy ww. uczniowie zapisani do Szkoły w roku szkolnym 2024/2025¹⁸ zostali prawidłowo sklasyfikowani w I półroczu, z czego 70 uzyskało klasyfikację, a sześcioro nie zostało sklasyfikowanych. Brak klasyfikacji w pięciu przypadkach wynikał z niskiej frekwencji oraz braku wystarczającej liczby ocen do klasyfikacji¹⁹, a w jednym z uwagi na przyjęcie ucznia do Szkoły 13 grudnia 2024 r. i brak możliwości klasyfikacji w wymaganym terminie, tj. 21 stycznia 2025 r.

(akta kontroli str. 216-231)

8. W latach szkolnych 2021/2022-2024/2025, uczniów – dzieci uchodźców z Ukrainy zapisanych do klasy VIII było odpowiednio: 3, 12, 11 i 4, z czego 3 (100%), 9 (75%), 9 (81,8%) i 3 (75%) ukończyło szkołę podstawową.

W roku szkolnym 2021/2022 nie wystąpił przypadek nieukończenia szkoły przez uczniów, a w kolejnych latach było takich przypadków odpowiednio trzy (25%), dwa (18,2%) i jeden (25%).

Do egzaminu ósmoklasisty przystąpiło odpowiednio: 3, 9, 10 i 4 uczniów - dzieci uchodźców z Ukrainy.

Dyrektor wyjaśniła, że w roku szkolnym 2022/2023 *troje²⁰ uczniów nie przystąpiło do egzaminu ósmoklasisty z powodu opuszczenia Szkoły przed egzaminem. Z tego samego powodu jeden²¹ z uczniów nie przystąpił do egzaminu w roku szkolnym 2023/2024.*

(akta kontroli str. 235)

9. W okresie objętym kontrolą w Szkole organizowano – w porozumieniu z organem prowadzącym – dodatkowe zajęcia z języka polskiego dla uczniów - dzieci uchodźców z Ukrainy. Zajęcia prowadzono w grupach liczących nie więcej niż 15 uczniów, a ich tygodniowy wymiar był prawidłowy i wynosił sześć godzin, co było zgodne z wymogiem wynikającym z § 11a ust. 1-2 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy²². Szkolne programy nauczania opracowane dla dodatkowych zajęć z języka polskiego były zatwierdzone przez Dyrektora. W latach szkolnych

---

¹⁸ Było to 76 uczniów.

¹⁹ Uczniowie nie uzyskali klasyfikacji z jednego przedmiotu (po jednym z wychowania fizycznego i przyrody oraz w trzech przypadkach z geografii). Brak klasyfikacji spowodowany był nieobecnością na zajęciach oraz brakiem ocen z przedmiotów. Nauczyciele wychodzili uczniom z inicjatywą pomocy, umożliwiali zaliczenie przedmiotu, rozmawiając z rodzicami i wychowawcą klasy. Uczniowie nie wykazywali chęci współpracy, zatem podjęto decyzje o braku klasyfikacji, umożliwiając im nadrobienie zaległości w kolejnym semestrze.

²⁰ Było to 22 i 23 września 2022 r. oraz 17 stycznia 2023 r.

²¹ Uczeń zakończył naukę w Szkole w dniu 15 kwietnia 2024 r.

²² Dz. U. z 2023 r. poz. 2094, ze zm.

2021/2022-2024/2025 liczba uczniów uczestniczących w dodatkowych, bezpłatnych zajęciach z języka polskiego wynosiła odpowiednio: 61, 78, 79 i 39.

(akta kontroli str. 245, 232, 249-255)

10. W okresie objętym kontrolą 68 uczniów – dzieci uchodźców z Ukrainy objęto zajęciami wyrównawczymi²³. W roku szkolnym 2021/2022 zorganizowano zajęcia wyrównawcze z dwóch przedmiotów – matematyki (dla jednego ucznia) i z języka angielskiego (również dla jednego ucznia). W roku szkolnym 2022/2023 liczba uczniów objętych zajęciami wzrosła do 13, z których jeden uczeń brał udział w zajęciach z edukacji wczesnoszkolnej dla klasy II, troje - z edukacji wczesnoszkolnej dla klasy III, sześcioro - w zajęciach z matematyki oraz troje – w zajęciach z języka angielskiego. W roku szkolnym 2023/2024 odnotowano dalszy wzrost liczby uczestników ww. zajęć do 19. Brali oni udział w zajęciach z edukacji wczesnoszkolnej (dwoje uczniów z klasy I oraz jeden uczeń z klasy II), matematyki (11 uczniów), języka angielskiego (jeden uczeń) oraz języka polskiego (czworo uczniów). W roku szkolnym 2024/2025 objęto zajęciami wyrównawczymi 34 uczniów, którzy uczestniczyli w zajęciach z edukacji wczesnoszkolnej (jeden uczeń z klasy I), matematyki (20 uczniów), języka angielskiego (dwoje uczniów) oraz języka polskiego (11 uczniów).

Wszystkie zajęcia wyrównawcze prowadzono indywidualnie lub w grupach wynoszących od dwóch do ośmiu uczniów, w wymiarze jednej godziny tygodniowo, a ich rozkład został uzgodniony z organem prowadzącym w arkuszach organizacyjnych, co było zgodne z postanowieniami § 18 rozporządzenia w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi.

(akta kontroli str. 191-211, 246-247)

11. W okresie objętym kontrolą w Szkole, zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r., w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach²⁴, zorganizowano pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla uczniów – dzieci uchodźców z Ukrainy. W latach szkolnych 2021/2022-2024/2025 pomoc udzielana była w formie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu uczniom w liczbie odpowiednio: 3, 18, 8, 14, oraz w formie zajęć specjalistycznych²⁵ w latach szkolnych 2022/2023 i 2024/2025 odpowiednio: jednemu i czworgu uczniom.

(akta kontroli str. 232, 248)

12. W okresie objętym kontrolą, ukraińska placówka dyplomatyczna lub konsularna działająca na terytorium Polski albo stowarzyszenie kulturalno-oświatowe reprezentujące narodowość ukraińską nie występowało do Dyrektora o organizację w szkole zajęć nauki języka i kultury Ukrainy.

(akta kontroli str. 232-233)

---

²³ W latach szkolnych 2021/2022-2024/2025 uczniów uczęszczających na zajęcia wyrównawcze było odpowiednio: 2, 13, 19 i 34.

²⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 1798.

²⁵ Tj. zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne o charakterze terapeutycznym.

13. W latach szkolnych 2021/2022 – 2024/2025 w Szkole zapewniono uczniom – dzieciom uchodźców z Ukrainy pomoc ze strony osób władających językiem kraju ich pochodzenia – w kontrolowanej jednostce od 1 września 1992 r. zatrudniony był nauczyciel pochodzenia ukraińskiego, który wspierał organizację i pomoc uczniom i ich rodzicom.

Dyrektor wyjaśniła, że *nie zatrudniono w Szkole dodatkowego nauczyciela, pomocy nauczyciela lub asystenta międzykulturowego, z uwagi na brak chętnych na to stanowisko. W okresie kontroli podejmowano próby pozyskania takich pracowników poprzez rozmowy z dyrektorami innych placówek oraz z nauczycielami. Pomocą, uczniom i ich rodzicom służyła nauczycielka zatrudniona w naszej Szkole.* Dyrektor nie występowała do organu prowadzącego o zgodę na zatrudnienie pomocy nauczyciela oraz asystenta międzykulturowego czy też o środki na te cele.

(akta kontroli str. 233)

14. W okresie objętym kontrolą do Dyrektora wpłynęły dwa wnioski od nauczycieli o dofinansowanie doskonalenia zawodowego w zakresie dotyczącym pracy z uczniami - dziećmi uchodźców z Ukrainy. Obu nauczycieli objęto wnioskowanym wsparciem, po uzyskaniu pozytywnej opinii rady pedagogicznej oraz organu prowadzącego przyznającego środki finansowe na ten cel. Ww. wnioski dotyczyły dofinansowania: a/kursu z nauczania języka polskiego dzieci i młodzieży posługujących się językiem słowiańskim (w tym ukraińskim) oraz b/ studiów podyplomowych w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego i drugiego.

W ramach wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli 9 marca 2022 r. Dyrektor zwołała, ze względu na nadzwyczajną sytuację spowodowaną wybuchem konfliktu na Ukrainie, posiedzenie rady pedagogicznej, w trakcie którego poinformowała pracowników o sytuacji, przekazała dane na temat przyjętych uczniów, wskazała na braki podręczników dla uczniów oraz zobowiązała wychowawców klas do szczególnej opieki i wsparcia nowoprzyjętych dzieci. Dyrektor wyjaśniła, że nie występowała o dodatkowe środki, oraz nie kierowała pracowników Szkoły na szkolenia poświęcone problematyce nauczania języka polskiego dla obcokrajowców *z uwagi na brak takiego zapotrzebowania, z wyjątkiem dwóch pracowników skierowanych na szkolenia obejmujące to zagadnienie na ich wniosek.* Wyjaśniła również, że *w Szkole nie zatrudniano także dodatkowych nauczycieli, będących obywatelami Ukrainy.*

(akta kontroli str. 233, 256-274)

15. W latach szkolnych 2021/2022-2024/2025 do Dyrektora, rodzice uczniów – dzieci uchodźców z Ukrainy nie zgłaszali skarg na działalność dydaktyczną, wychowawczą lub opiekuńczą związaną z pobytem ich dzieci w Szkole.

(akta kontroli str. 233, 275)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Pomimo wynikającego z § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie dokumentacji szkolnej obowiązku prowadzenia księgi ewidencji dzieci podlegających obowiązkowi rocznego przygotowania przedszkolnego i obowiązkowi szkolnemu zamieszkałych w obwodzie szkoły oraz obowiązku wpisywania do ww. księgi danych, o których mowa w ust. 2 tego paragrafu, w Szkole zaniechano

wpisywania danych dotyczących uczniów – dzieci uchodźców z Ukrainy, zamieszkałych w obwodzie szkoły.

Dyrektor wyjaśniła, że *do księgi ewidencji dzieci i młodzieży wpisywane są wyłącznie te dzieci, których dane zostały przekazane Szkole przez organ prowadzący – Gminę Miasto Opole – na podstawie adresu zameldowania. Szkoła corocznie otrzymuje od gminy wykaz dzieci zameldowanych na pobyt stały lub czasowy w obwodzie szkoły i tylko na tej podstawie może prowadzić formalną ewidencję oraz realizować obowiązek kontroli spełnienia obowiązku szkolnego, zgodnie z art. 41 ustawy Prawo Oświatowe. W praktyce oznacza to, że dzieci, które zamieszkują w obwodzie Szkoły, ale nie posiadają meldunku na tym terenie, mogą zostać objęte ewidencją dopiero po osobistym zgłoszeniu przez rodziców lub opiekunów prawnych. Tylko wówczas szkoła ma wiedzę o ich faktycznym miejscu zamieszkania i może uwzględnić je w realizacji obowiązków wynikających z ustawy. Dyrektor Szkoły nie występował do organu prowadzącego z wnioskiem o wskazanie danych dotyczących adresów zamieszkania dzieci niezameldowanych, ponieważ organ prowadzący również nie dysponuje odrębnym, oficjalnym rejestrem takich danych. W związku z powyższym, dzieci – uchodźcy z Ukrainy byłyby wpisywane do księgi ewidencji wyłącznie wówczas, gdyby znajdowały się na otrzymanym od gminy wykazie (czyli były zameldowane w obwodzie szkoły). Dzieci – uchodźcy z Ukrainy, które zostały przyjęte do szkoły na podstawie miejsca zamieszkania po złożonym oświadczeniu rodzica, lecz nie były zameldowane i nie widniały w przekazanym rejestrze – nie były wpisywane do księgi ewidencji. Szkoła nie posiada narzędzi ani dostępu do niezależnych baz danych, które umożliwiłyby ustalenie miejsca zamieszkania dzieci niezameldowanych. Jeżeli w przyszłości organ prowadzący zdecyduje o przekazywaniu wykazów dzieci zamieszkałych (a nie tylko zameldowanych), szkoła niezwłocznie dostosuje sposób prowadzenia ewidencji do przekazywanych danych.*

Zgodnie z § 7 powyższego rozporządzenia, wpisów w księdze ewidencji, o której mowa w § 3 ust. 1, dokonuje się na podstawie dowodów osobistych lub innych dokumentów tożsamości rodziców albo pełnoletniego ucznia, słuchacza albo wychowanka, innych dokumentów zawierających dane podlegające wpisowi do odpowiedniej księgi oraz informacji przekazanych przez organ gminy lub dyrektora innej szkoły lub placówki. Dyrektor przyjmując ucznia do szkoły, zamieszkałego w jej obwodzie, który nie został ujęty w zestawieniach przekazywanych przez organ prowadzący (dane dotyczące dzieci zameldowanych w obwodzie Szkoły), dysponowała danymi umożliwiającymi dokonanie wpisu²⁶ do księgi ewidencji, czego jednak nie uczyniono (w ww. ewidencji nie ujęto 287²⁷ uczniów - dzieci uchodźców z Ukrainy będących uczniami Szkoły).

(akta kontroli str. 137, 236-239, 243)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia zapewnienie warunków organizacyjnych do realizacji prawa do nauki przez uczniów – dzieci uchodźców z Ukrainy. Szkolne arkusze organizacji pracy były rzetelnie opracowane oraz

---

²⁶ Szkoła, przyjmując ucznia do szkoły oraz kwalifikując Go na odpowiedni etap edukacyjny, była w posiadaniu danych dziecka tj. w szczególności: imienia i nazwiska, daty i miejsca urodzenia, numeru pesel, adresu zamieszkania, jak również imienia, nazwiska oraz adresu zamieszkania rodziców (opiekunów prawnych).

²⁷ Liczba uczniów – dzieci uchodźców z Ukrainy przyjętych do Szkoły w kontrolowanym okresie, zgodna ze stanem na dzień 23 czerwca 2025 r.

zatwierdzone przez organ prowadzący. Prawidłowo stosowane były przepisy dotyczące przyjęcia ww. uczniów do Szkoły, a zapisy w księdze uczniów były kompletne. Dochowano również staranności przy klasyfikacji uczniów, a uczniom zapewniono dodatkowe zajęcia z języka polskiego oraz wyrównawcze. Szkoła zapewniła uczniom także wsparcie psychologiczno-pedagogiczne oraz pomoc ze strony osoby władającej językiem ukraińskim. Dyrektor podejmowała działania w celu zatrudnienia asystenta międzykulturowego, lecz ze względu na brak kandydatów do zatrudnienia nie doszło (wsparcie uczniom i nauczycielom świadczył szkolny nauczyciel będący pochodzenia ukraińskiego). Nauczycielom pracującym z uczniami – dziećmi uchodźców z Ukrainy zapewniono pomoc w doskonaleniu zawodowym odpowiednim do zgłoszonych potrzeb.

Stwierdzono jednak, że w księdze ewidencji dzieci podlegających obowiązkowi rocznego przygotowania przedszkolnego i obowiązkowi szkolnemu, nie byli ujmowani uczniowie – dzieci uchodźców z Ukrainy, pomimo tego, że zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie dokumentacji szkolnej, ewidencja ta dotyczy dzieci zamieszkałych w obwodzie szkoły.

OBSZAR

2. Kontrolowanie spełnienia przez uczniów – dzieci uchodźców z Ukrainy obowiązku szkolnego/obowiązku nauki

Opis stanu faktycznego

1. W latach szkolnych 2021/2022-2024/2025 Szkoła kontrolowała spełnienie obowiązku szkolnego przez dzieci zamieszkałe w obwodzie, prowadząc ewidencję dzieci na podstawie przekazywanych przez Wydział Oświaty Urzędu Miasta Opola *informacji o aktualnym stanie ewidencji dzieci urodzonych w danym roku, zameldowanych na pobyt stały lub czasowy w obwodzie Szkoły*²⁸. Wśród przekazywanych danych o zameldowaniu nie występowały uczniowie – dzieci uchodźców z Ukrainy w związku z czym - jak wskazano powyżej - nie wpisywano ich do księgi ewidencji dzieci i młodzieży. Spełnienie obowiązku szkolnego w zakresie tych uczniów kontrolowano po przyjęciu ucznia do Szkoły na podstawie oświadczenia rodzica o adresie zamieszkania. W okresie objętym kontrolą wszyscy uczniowie – dzieci uchodźców z Ukrainy, spełniali obowiązek szkolny. W stosunku do uczniów, którzy za I półrocze roku szkolnego 2024/2025 nie uzyskali klasyfikacji śródrocznej, Dyrektor podejmowała działania w celu realizacji przez nich obowiązku szkolnego.

Dyrektor wyjaśniła, że *spośród sześciu uczniów, którzy w I półroczu roku szkolnego 2024/2025, nie otrzymali klasyfikacji śródrocznej, pięciu nie otrzymało jej z powodu zbyt niskiej frekwencji i braku podstaw do wystawienia oceny półrocznej z wybranych przedmiotów. W stosunku do tych osób, Dyrektor zastosował środki dydaktyczno-pedagogiczne, umożliwiając im w drugim półroczu nadrobienie zaległości oraz zaliczenie zaległego materiału, poprzedzając działania rozmowami z pedagogiem oraz rodzicami. W jednym przypadku, uczeń nie otrzymał klasyfikacji z powodu przyjęcia Go do Szkoły w dniu 13 grudnia 2024 r., nie uczęszczał wcześniej do polskiej szkoły, a klasyfikacja odbyła się 21 stycznia 2025 r. Uczeń nie miał możliwości uzyskania jakichkolwiek ocen i nie było podstaw do jego klasyfikacji.*

²⁸ Dokumenty przekazywane były w formie tabel zawierających imię i nazwisko dziecka, imiona rodziców, datę i miejsce urodzenia, pesel, datę zameldowania, oznaczenie pobytu stały/czasowy oraz adres.

Uczniowie nie zostali sklasyfikowani z jednego lub kilku przedmiotów z powodu zbyt dużej liczby godzin nieobecności uniemożliwiających ocenę ich osiągnięć edukacyjnych. Jednocześnie z pozostałych przedmiotów uzyskali oceny śródroczne, co świadczy o ich częściowej obecności i aktywności w procesie nauczania. Ww. uczniowie nie przekroczyli progu 50% nieusprawiedliwionych nieobecności w skali miesiąca, stąd brak klasyfikacji nie oznaczał niespełnienia obowiązku szkolnego lub nauki.

(akta kontroli str. 216-231, 233-234, 238)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia działania podejmowane w celu kontroli spełniania przez uczniów – dzieci uchodźców z Ukrainy obowiązku szkolnego. Uczniom niesklasyfikowanym w I półroczu roku szkolnego 2024/2025 umożliwiono kontynuację nauki oraz uzupełnienie zaległego materiału, co umożliwiło wypełnienie przez te osoby obowiązku szkolnego.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski

Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o ujmowanie w księdze ewidencji dzieci podlegających obowiązkowi szkolnemu danych o dzieciach uchodźców z Ukrainy, zamieszkałych w obwodzie szkoły, m.in. w oparciu o dokumenty przedłożone przez rodziców zapisujących dzieci do Szkoły.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, 25 lipca 2025 r.

Kontroler
Paweł Toczek
specjalista kontroli państwowej
podpisano elektronicznie

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu
Dyrektor
Arkadiusz Kuglarz
p. o. Dyrektora
podpisano elektronicznie